

Problemen verdringen met vrolijk gezang

Van meet af aan waren ze dikke maatjes; de muze en Johan Raspe; uit Sappemeer. Twee handen op één buik. Niet verwonderlijk. Johans moeder was in het wijde Oost-Groningse land een gevierde operettezangeres. Bij het theatergezelschap De Wyjoka's. Bientje van der Wijk. Gerard Jonker - naderhand bekend van Radio Noords Stamtabel - praatte de programma's aan mekaar. Steevast zat Johan in de zaal; met opa. 't Gezongen vers ging bij hem als 'ketellapper' naar binnen. "Ik vond het prachtig," herinnert hij zich, alsof hij net gisteravond op het puntje van de stoel zat, "vooral de grappen die Gerard Jonker vertelde." De Bühne lokte de jonge Raspe al vroeg. Zingend op de planken. Nog in de korte broek flanste hij zijn eerste orkestje in mekaar; Jerry and the Vampires. Het begin van de jaren zestig.

En eveneens het begin van een langdurige samenwerking met Rieks Folgerts, de tegenwoordige uitbater van de uitspanning Engelstede in Engbert. Spelen op schoolfeesten en in de zaal van de Hoogezandster bioscoop Centrum. En later de provincie in. "Tivoli in Siddeburen," somt Johan op, "Beijering Vlagtwedde, Vredewold... De opkomst van de rock and roll. Ik was steevast de zanger. Een beetje Cliff Richard and the Shadows. Muziek is voor mij altijd heel belangrijk geweest. Ik kon er mijn gevoel in kwijt. In mijn beleving is muziek emotie. Niet even een knopje indrukken en hoelpla... daar komt het liedje. Ik wil naar iemand toe zingen. Emotie."

De 'Sapmeerster' wordt in het tegenwoordige amusement vooral geassocieerd met zingen in de streektaal. "Dat stamt pas uit het begin van de jaren tachtig," onderwijst hij en noemt Radio Noord-coryfee

Engbert Gruben. "Rieks en ik waren toen samen het duo The Askay Brother. En door Hans de Koning - hij was een beetje onze manager - kwamen we bij Gruben terecht. Bij hem hoorden we heel andere muziek. Liedjes van Ede Staal. Ik had nog nooit van de man gehoord. En onze bekendheid met de Groninger streektaal hield op met 'ain boer wol noar zien noaber tou'. Maar de muziek van Staal sprak ons direct sterk aan. Door Gruben kwamen we in contact met Ede en met Koen Heidema. Er was bijna meteen een soort chemische reactie tussen Ede en mij. In Veendam was een Laidjesfestival en Gruben meende dat wij daar op moesten treden; als een soort Everly Brothers. Ede woonde toen in Nieuw Beerta en hij schreef drie liedjes voor ons; 'Nargens beter as thoes', 'Al waaien de pannen bie mie van t dak' en 'Twee vrenden'. Koen Heidema schreef ook twee. Hadden we vijf liedjes."

Het zingen in de streektaal verging Johan Raspe minder vlot dan hij had gedacht. "Het heeft zeker een jaar geduurd," schat hij, "dat ik het goed onder de knie had. De intonatie, weet je wel. Dat was het moeilijkst. De tekst moet bij de melodie passen. Ik heb bijvoorbeeld een nummer - Siene Praai - dat moet je per se niet vrolijk brengen. Een beetje een melodrama. Dat begin je in een mineur-accordeo."

Twee weken terug presenteerde Raspe zijn derde cede. 't Kreeg de naam 'Ik goa mien aigen weg' mee. Een bewuste keuze. Raspe: "Ik dacht: ik doe nou eens dingen, die ik zelf graag wil. Niet alle mogelijke - overigens goed bedoelde - raad opvolgen. Bovendien was het de titel van een liedje dat ik eens heb gezongen op het Tuutjesfloetersfestival; gemaakt door An Kuiper. Het was mij op het lijf geschreven. Dat merkte ik ook aan het applaus dat ik kreeg. En ik zei bij mijn eigen: dat wordt de naam van mijn nieuwe cede." Al eerder kwam 'Brother' Raspe met andere 'spiegelplaatjes'. Eerst 'Sapmeer is aans', met teksten van Sim Noordhof en daarna 'Aans as aans'. Met z'n 'aigen weg' kreeg Johan met-

een bijzonder lovende kritieken. Kenner van 't Grunneger laid' Engbert Gruben noemde het plaatje 'één van de beste producten van de laatste jaren'. "Mooi toch," stelt de zanger tevreden vast. Hij bestrijdt meteen 'er een kick' van te krijgen.

Muziek maken is na een kleine veertig jaar op de planken - 'ik ben van zes-zes-zesen-veertig' - nog steeds Johans lust en leven. "Zo gauw ik op het podium sta, ben ik een ander mens. Dat vertolken naar de mensen toe, op een manier waarin je inhoud kunt geven aan de tekst. Los van de melodie. De inhoud overbrengen. Er wordt zo vaak op de automatische piloot gezonden. Doodzonde. Ik vind zingen prachtig. Mensen die problemen hebben, zouden moeten gaan zingen. Dat zal iedere psychiater beamen."

Johan Raspe leest even voor 'uit eigen werk'. Na dertig jaar trouwe dienst als technisch verkoper werd hij onlangs ontslagen. "Wegens economische omstandigheden," licht hij toe. Geen onvertogen woord over z'n vroegere werkgever. Het typeert hem. "Moar hopen dat er nog hier of doar een boantje lös komt," zegt hij.

Johan Raspe zal nooit op de automatische piloot zingen.

© Ida F. Mulder